

Euroopa ühtekuuluvuspoliitika Eestis

ET

Euroopa Liit (EL) koosneb 27 liikmesriigist, mis moodustavad 493 miljoni elanikuga kogukonna ja ühisturu. Siiski valitseb nendes riikides ja nende 271 regioonis suur majanduslik ja sotsiaalne ebavõrdsus. Euroopa ühtekuuluvuspoliitika on kesksel kohal terve liidu, aga eriti just liidu nõrgemate regioonide, konkurentsivõimelisuse suurendamises.

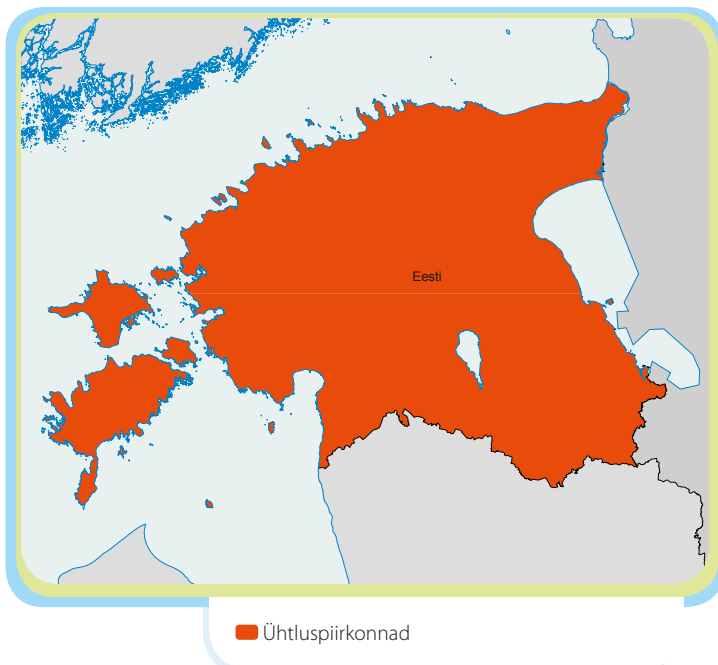
Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) ja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) abil, mida teatakse ka kui struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide ning ühtekuuluvusfondi nime all, investeeritakse tuhandetesse projektidesse kõikides Euroopa regioonides, et saavutada peamine ülesanne: edendada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, vähendades liikmesriikide ja regioonide vahelisi ebavõrdsusi. **347 miljardi euro** suuruse eelarvega aastateks 2007–2013 esindab ühtekuuluvuspoliitika kõige suuremat finantstoe allikat ELis investeeringuteks kasvu ja töökohtadesse, et anda kõikidele regioonidele võimalus siseturul edukalt konkureerida.

Kuid nagu on muutunud Euroopa regioonide ees seisvad väljakutsed, nii on muutunud ka poliitika. Laienemise ja kasvava globaliseerumise, energiaruududega seotud murede, demograafilise kahanemise, kliimamuutuse ja hiljuti ka ülemaailmse majanduslanguse tõttu aset leidvate muudatuste taustal liidus on ka poliitika vastavalt muutunud, mängides tähtsamat osa nende uute küsimuste lahendamisel.

EUROOPA ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA EESTIS – MÕJUD JA TULEMUSED

- Perioodil 2004–2006 loodi tänu struktuurifondide toetusele **5 600 uut töökohta** ning **650 uut ettevõtet**.
- Toetust sai üle **1 650 väikese ja keskmise suurusega ettevõtte (VKEd)**.

Ühtekuuluvuspoliitika 2007–2013



- **Keskonnasektor**is aitasid struktuurifondid kaasa 126 munitsipaalinfrastruktuuri arendamisele ning uuendati 13 hektarit prügilaid.
- Uuendati 85 km teid. Perioodil 2000–2006 kiitis Euroopa Komisjon heaks kokku 39 ühtekuuluvusfondi projekti.
- Aastaks 2007 oli Eesti sisemajanduse kogutoodang (SKT) inimese kohta tõusnud programmi alguse 43 protsendilt 68 protsendile EL-27 keskmisest.

ÜLEVAADE SAAVUTUSTEST

- 5 600 uut töökohta ning 650 uut ettevõtet;
- 85 km parandatud teid;
- 13 hektarit renoveeritud prügilaid, et parandada keskkonda.



EUROOPA INVESTEERINGUD EESTIS 2007–2013

Perioodil 2007–2013 peaaegu kahekordistuvad Eesti struktuurifondid võrreldes programmi perioodiga 2004–2006. Perioodil 2007–2013 keskendutakse peamiselt **keskkonna- ja transpordi infrastruktuuri investeeringutele**. Kuid võrreldes eelmise programmi perioodiga on suurenenud ka investeeringute proportsioonid teadus- ja arendustöösse, uuendustesse, haridusse ja väljaõppesse.

Kokku on Eestile eraldatud perioodiks 2007–2013 **3,4 miljardit eurot**.

Eestil on lähenemiseesmärgi¹ raames 3 programmi. Nendest kahte finantseeritakse Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERDF) ja Ühtekuuluvusfondist ning ühte Euroopa Sotsiaalfondist (ESF).

RAHALISED VAHENDID EESTILE MILJARDITES EURODES 2007–2013

Eesmärk	Fond	EL	Siseriiklik avalik	Kokku
Lähenemine	CF	1,1	0,2	1,3
	ERDF	1,9	0,2	2,1
	ESF	0,4	0,05	0,5
Lähenemine kokku		3,4		
Euroopa territoriaalne koostöö kokku*	ERDF	0,05	-	0,05
KOKKU		3,4	0,45	3,9

Summad on ümardatud

* Igasse territoriaalse koostöö programmi kuulub iga osaleva liikmesriigi poolne kaasfinantseerimine vähemalt 15% ulatuses.

LISSABONI KASVU JA TÖÖDE STRATEEGIA SAAVUTAMINE

Liidu Lissaboni strateegia uuesti algatamine aastal 2005 on nähtud ette ELi regioonide konkurentsivõime parandamiseks maailmajanduses, seades liidu päevakorras esikohale kasvu, töökohad ja konkurentsivõime. Aastateks 2007–2013 on Euroopa ühtekuuluvuspoliitika andnud suurema tähtsuse nn „Lissaboni eesmärkide“ saavutamisele.

2007–2013 perioodiks on struktuuriabi plaanisel Eestis võetud arvesse Lissaboni strateegia eesmärgi ja prioriteete. Sellegi poolest vajab Eesti endiselt suuri investeeringuid **keskkonna- ja transpordi infrastruktuuri**.

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA PEAMISED PRIORITEEDID EESTIS, 2007–2013

Perioodil 2007–2013 keskendub ühtekuuluvuspoliitika Eestis neljale peamisele valdkonnale:

- keskkond,
- investeeringud transpordi infrastruktuuri,
- teadus- ja arendustöö ning innovatsioon,
- väljaõpe ja haridus.

1 Lähenemiseesmärk rakendub regioonides, mida iseloomustab madal SKT ja töötus, kus SKT inimese kohta on alla 75% ELi keskmisest ajavahemikus 2000–2002. Seda kohaldatakse 99 regiooni puhul, hõlmates 35% EL-27 rahvastikust ning eesmärgiks on edendada kasvu soodustavaid tingimusi ja tingimusi, mis toovad kaasa reaalses ühtlustumise kõige vähem arenenud liikmesriikides ja regioonides. Tuleb märkida, et maaelu arengu ja kalanduspoliitika on eraldiseisvad ning ei ole osa käesolevast brošüürist.

Keskkond – keskkonna parandamine ja jätkusuutliku kasvu edendamine on Eestis peamiseks strateegia eesmärgiks. Plaanis on investeerida üle 1 miljardi euro, et aidata kaasa ELi keskkonnanõuete täitmiseks aastaks 2010.

Teadus- ja arendustöö ning innovatsioon – teadus- ja arendustöö ning innovatsiooni alal suunatakse finantseerimine struktuurifondidest **side- ja infotehnoloogiale, biotehnoloogiale, materjalitehnoloogiale, energiale, tervishoiu- ja heaolusteenustele ning keskkonnakaitsele**. Eesti investeerib **teadus- ja arendustöösse ning innovatsiooni** üle 822 miljoni euro. Selle tulemusena ehitatakse või uuendatakse 25 000 ruutmeetrit teadus- ja arendustöö institutsioone ning 12 000 ruutmeetrit kõrghariduse institutsioone ning luuakse 800 uut töökohta teadus- ja arendustöö alal.

Transport – Eesti investeerib ühe viiendiku oma ühenduse eelarvest (682 miljonit eurot) **transpordi infrastruktuuri ning kättesaadavusse**, arendades avalikku transporti ning parandades ühendatust ja ohutust. **Toetatakse vähemalt 4 suuremat raudteeprojekti ja 5 suuremat teedehituse projekti ning rekonstrueeritakse vähemalt 3 üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) teedesõlme**. Investeeringud vähendavad sõiduaegasid ning suurendavad avaliku transpordi kasutamist.

Väljaõpe – ajal, mil Eesti suunab oma kasvavat majandust üha enam kõrgtehnoloogiliste ja teadustööl põhinevate tööstusharude poole, kasutatakse struktuurifonde, et aidata kaasa **tööjõu kohandamisele ettevõtete uute vajadustega**. Sellekohaselt on, võrreldes eelmise programmi perioodiga, oluliselt suurenenud ka hariduse ja (kutse-) õppe meetmete eelarve.

2007–2013 PÕHIALUSED

- 1,2 miljardit eurot, et kaitsta ja parandada keskkonda;
- Üle 822 miljoni euro teadus- ja arendustöö ning innovatsiooni jaoks;
- 682 miljonit eurot transpordi infrastruktuuri ning kättesaadavuse parandamiseks Eestis.

Lisaks neljale ülalnimetatud põhivaldkonnale eraldatakse 194 miljonit eurot **ettevõtluse**, eriti just väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetele toetamiseks. Investeeringute eesmärgiks on tõsta eksportivate ettevõtete arvu peaaegu 2 000 võrra. Eesti otsib koostöövõimalusi teiste liikmesriikidega, eriti teiste Balti riikidega, uue JEREMIE finantskorralduse programmi² kasutamiseks.

Eestis on **side- ja infotehnoloogiasüsteem** juba hästi välja arenenud ning seetõttu eraldatakse sellesse valdkonda ainult 74 miljonit eurot. Eesmärgiks on suurendada 2013. aastaks internetikasutajate arvu 53 protsendilt 75-le ning interneti kasutamist kodus 36 protsendilt 70-le.

2 JEREMIE (Euroopa ühine rahastamisskeem väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks) annab struktuurifondide programmide korraldavatele asutustele võimaluse edendada oma regiooni või regioonide mikroettevõtete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks suuremat juurdepääsu finantsvahenditele.

KONTAKTIDE LOOMINE NAABRITE VAHEL

Tänapäeva Euroopas sõltub majanduslik edu tihti regiooni võimest arendada välja võrkusid teiste regioonidega. Koostöö ja kogemuste jagamine regioonide vahel võib olla aluseks dünaamilise, tulevikku suunatud regionaalse arengupoliitika stimuleerimisel. EL mängib olulist rolli selliste partnersuhete loomisel ja toetamisel nii ELi kuuluvate regioonide kui ka liiduväliste naaberregioonide vahel. Aastate jooksul on tuhanded INTERREGi initsiatiivi raames välja töötatud projektid näidanud regioonidele neid eeliseid, mida annavad koostöö, ideede jagamine ning



Rootsi on üks Eesti partneritest piiriüleses koostöös

uute ja innovaatiliste viiside leidmine Euroopa investeringute kasutamiseks.

Euroopa Territoriaalse Koostöö programmi finantseeritakse aastatel 2007–2013 Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERDF) ning see toetab piiriüleseid, riikidevahelisi ning regioonidevahelisi koostööprogramme, et edendada koostööd ja üksteiselt õppimist nii ELi kui ka liidust väljaspool olevate regioonide ning linnade vahel.

Eesti osaleb **seitsmes territoriaalse koostöö programmis** (Euroopa Regionaalarengu Fondi panus 52 miljonit eurot).

- 2 piiriülest koostööprogrammi: Eesti-Läti ja Kesk-Baltimaad (koos Soome, Läti ja Rootsiaga).
- Riikidevaheline „Läänemere piirkonna” programm, milles osalevad 9 ELi liikmesriiki ning Venemaa.
- Eesti osaleb kõigis neljas regioonidevahelises koostööprogrammis (eelarve kokku kõigi 27 ELi liikmeriigi jaoks 443 miljonit eurot)³: INTERACT II, URBACT II, ESPON/ORATE ja INTERREG IVC.

³ INTERREG IVC propageerib regioonidevahelist kogemuste ja heade tavade jagamist, URBACT – temaatilised linnade võrgustikud, INTERACT – tugi koostööprogrammide rakendusastutestele, ESPON – ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustik.

EL ON VALMIS ABISTAMA

Euroopa Liidu Solidaarsusfond loodi pärast 2002. aasta suvel Kesk-Euroopat tabanud üleujutusi. Fond pakub suurte loodusõnnetuste korral hädaabi liikmesriikidele ning ühinevatele riikidele.

Aastal 2005 kannatas Eesti suure tormi tõttu kahjusid 48 miljoni euro ulatuses ning sai Solidaarsusfondilt 1 miljoni euro ulatuses abitoetust.

Eesti

3,4 miljardit eurot perioodiks 2007–2013

Kasvu, töökohtade ja konkurentsivõime toetamiseks



Regionaalpoliitika kohapeal

➤ **NARVA LINNA MAJANDUSPIIRKONNA JA NARVA VEEHOIDLA KESKKONNAOLUDE PARANDAMINE**

Suur keskkonnaprojekt lõpetas Narvas (Ida-Viru maakonnas) oleva Balti Elektriijaama suletud teise tuhavälja poolt põhjustatud negatiivse keskkonnamõju. Rekultiveeritud tuhavälja pindala on 318 hektarit ning märgalaks rekultiveeritud tuhavälja settebasseini pindala on umbes 47 hektarit. Tänu ELi toetusele vastab Balti Elektriijaam nüüd Eesti ja Euroopa jäätmekäitlust ning suletud tööstusjäätmete hoidlate rekultiveerimist käsitlevate keskkonnaalaste õigusaktidega. Vee kvaliteet Narva veehoidlas on taas heal tasemel.

Tänu teise tuhavälja sulgemisele ning parima rakendatava puhastustehnoloogia kasutamisele on nüüdseks vähendatud negatiivsed keskkonnamõjud, mida põhjustasid leeliselise vee väljavool veekogudesse Eesti-Venemaa piiril ning Läänemerre.

Euroopa Liidu finantstoetus kokku 7 miljonit eurot maksma läinud projekti oli 5 miljonit eurot.

Veebileht: www.powerplant.ee/uf_project.php



Tööstuse puhtamaks muutmise keskkonna kaitsmiseks

➤ **TALLINNA LENNUJAAM: REISITERMINALI ARENDAMINE**

Tallinna lennujaama reisiterminal valmis 2008. aasta augustis. Ehitustööde käigus laiendati ning moderniseeriti terminalihoonet põhja ja lõunasuunas. Uuenenud terminalil on 9 reisijasilda.

Uus reisiterminal on tugevdanud Tallinna lennujaama toimimiskindlust ning tõstnud esile selle rolli Baltimaade transpordisõlmede seas. Tallinna lennujaam täidab nüüd Schengeni lepinguga liituvatele riikidele esitatavad nõudeid ning vastab kasvavate reisijahulkade teenindamise vajadustele.

Euroopa Liidu finantstoetus kokku peaaegu 34 miljonit eurot maksma läinud projekti oli 24 miljonit eurot.

Veebileht: www.tallinn-airport.ee/eng/aboutcompany/photos/?galleryID=3491



Lisateavet

ELi regionaalpoliitika

http://ec.europa.eu/regional_policy/

Ühtekuuluvuspoliitika Eestis

http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/estonia/index_et.htm

Riiklik veebileht

<http://www.struktuurifondid.ee/>

Euroopa Sotsiaalfond

<http://ec.europa.eu/social/>